

Sygn. akt III AUa 1635/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jerzy Andrzejewski
Sędziowie:	SSA Aleksandra Urban (spr.) SSA Małgorzata Węgrzynowska - Czajewska
Protokolant:	Artur Lichota

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy Stoczni (...) Spółki Akcyjnej w G.

z udziałem zainteresowanych P. B. i Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wymiar składek

na skutek apelacji Stoczni (...) Spółki Akcyjnej w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 24 maja 2012 r., sygn. akt VII U 105/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1635/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 października 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. stwierdził, iż podwyższa podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe ubezpieczonego P. B. wykonującego umowę o dzieło na rzecz płatnika Stocznia (...) S.A. o kwoty: za okres grudzień 2005 r. podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (brutto) 3.100 zł.

Stocznia (...) S.A. z siedzibą w G. wniosła odwołanie od powyższej decyzji, zaskarżając ją w całości i wnosząc o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości, orzeczenie o niepodleganiu przez ubezpieczonego obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o dzieło oraz o braku zobowiązania płatnika do odprowadzenia składki z powyższego

tytułu, zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz płatnika zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zaskarżonej decyzji pełnomocnik Stoczni (...) zarzucił:

1. naruszenie art. 107 k.p.a. - poprzez wskazanie jako płatnika niewłaściwego podmiotu - Stocznia (...) S.A. jest Spółką w upadłości, prawidłowa firma płatnika brzmi - STOCZNIA (...) S.A.; nie wskazanie w uzasadnieniu decyzji dowodów na podstawie których organ uznał sporne okoliczności za udowodnione, a także niewłaściwe rozstrzygnięcie;
2. naruszenie art. 10 w zw. z art. 79, 81 k.p.a. - poprzez przyjęcie za udowodnione okoliczności dowodami, co do których Stocznia nie miała możliwości wypowiedzenia się;
3. naruszenie art. 7 pkt. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych poprzez przyjęcie, iż stanowi on podstawę do nie włączenia akt kontroli PHU (...) do akt postępowania wyjaśniającego przeciwko Stoczni i nie zapoznanie z dowodami się tam znajdującymi Stoczni (...) SA;
4. naruszenie art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez swobodne przyjęcie, iż w marcu 2006 r. świadcząc pracę w godzinach nadliczbowych Pan B. świadczył jednocześnie pracę na rzecz Stoczni na podstawie umowy o dzieło;
5. naruszenie art. 7, 77 § 1 k.p.a. poprzez nie zebranie całego materiału dowodowego w sprawie, nie podjęcie przez organ wszelkich kroków niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia sprawy, wykazanie braku należytej staranności przez organ administracji publicznej;
6. naruszenie art. 16 ust. 1 pkt. 1, ust. 1a, 1b oraz ust. 2 usus poprzez nałożenie obowiązku odprowadzenia przez Stocznnię składek finansowanych z własnych środków przez płatnika i ubezpieczonego;
7. naruszenie art. 81 k.p.a. poprzez uniemożliwienie wypowiedzenia się stronie postępowania wyjaśniającego co do dowodów znanych ZUS z urzędu, a znajdujących się w aktach kontroli przeprowadzonej w Przedsiębiorstwie Handlowo-Usługowym (...).

Swoje stanowisko skarżący szczegółowo uzasadnił odnosząc się do każdego z podniesionych we wstępnej części odwołania zarzutów.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz pozwanego kosztów procesu wg norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Organ rentowy podtrzymał argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Nadto, organ rentowy wskazał że zarzuty oraz żądania wnioskodawcy zawarte w treści odwołania nie znajdują uzasadnienia w zaistniałym stanie faktycznym sprawy oraz w obowiązującym stanie prawnym.

W uzasadnieniu pozwany wyczerpująco odniósł się do wskazanych przez wnioskodawcę w odwołaniu zarzutów podnosząc z jakiego względu nie zasługują one na uwzględnienie.

Zarządzeniem z dnia 26 stycznia 2012 r. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanych P. B. oraz Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe (...) Sp. z o.o. w G..

Wyrokiem z dnia 24 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie. Uzasadniając swoje stanowisko Sąd wskazał, iż Stocznia (...) Spółka Akcyjna jako zlecający zawarła z Przedsiębiorstwem Handlowo-Usługowym (...) Sp. z o.o. w G. jako wykonawcą następujące umowy o dzieło :

- z dnia 18.10.2005 r., NR (...), której przedmiot został określony w §1 umowy w ten sposób, iż pkt 1 stanowi " Stocznia (...) zleca a Wykonawca zobowiązuje się wykonać prefabrykację wstępną i zasadniczą pokryw luku (...) z gr. obr. (...) o masie 86,4 t składającej się z sekcji(...)L,26- (...), 26- (...) łącznie z montażem osprzętu pokrywy luku. Prefabrykacja obejmuje montaż, spawanie, oczyszczenie, prostowanie, prace hauerskie po oczyszczeniu strumieniowym oraz prace

odchyleniowe. Sekcje stanowią część statku do przewozu kontenerów, oznaczonego przez Stocznnię (...) numerem (...), wymienionego w klasie (...).";

- z dnia 24.10.2005 r., Nr (...), której przedmiot został określony w §1 umowy w ten sposób, iż pkt 1 stanowi " Stocznia (...) zleca a Wykonawca zobowiązuje się wykonać prefabrykację wstępną i zasadniczą sekcji (...) + spp + (...), (...) + spp, (...), (...), (...), (...), (...) o łącznej masie 865,94 t, montaż sekcji na pochylni, wykonanie wszystkich styków wzdłużnych oraz styków konstrukcji do pokładu zwanych dalej dziełem. Prefabrykacja obejmuje montaż, spawanie, oczyszczenie, prostowanie, odpalenie uchwytów, prace hauerskie po oczyszczeniu strumieniowym oraz prace odchyleniowe. Sekcje stanowią części statku do przewozu kontenerów, oznaczonego przez Stocznnię (...) numerem NB (...), wymienionego w klasie (...)

- dnia 10.10.2005 r., Nr (...), której przedmiot został określony w §1 umowy w ten sposób, iż pkt 1 stanowi " Stocznia (...) zleca a Wykonawca zobowiązuje się wykonać: 1) pokrywy ładowania 1B o masie 83,104t. Zakres prac obejmuje prefabrykację wstępną, właściwą oraz zbrojenie (montaż, spawanie, oczyszczanie, zbrojenie i prace odchyleniowe); 2) pokrywy ładowania (...) o masie 89,384t. Zakres prac obejmuje prefabrykację wstępną, właściwą oraz zbrojenie (montaż, spawanie, oczyszczanie, zbrojenie i prace odchyleniowe); 3) pokrywy ładowni (...) o masie 88,84t. Zakres prac obejmuje prefabrykację wstępną, właściwą oraz zbrojenie (montaż, spawanie, oczyszczanie, zbrojenie i prace odchyleniowe) - zwanych dalej Dziełem. Pokrywy stanowią części statku do przewozu kontenerów, oznaczonego przez Stocznnię (...) numerem (...), wymienionego w klasie (...).";

- z dnia 10.11.2005 r., Nr (...), której przedmiot został określony w §1 umowy w ten sposób, iż pkt 1 stanowi „ Stocznia (...) zleca a Wykonawca zobowiązuje się wykonać prefabrykację płytów (...) dla sekcji grup obróbczych (...), (...), (...), (...), (...), (...) o łącznej masie 773,296 t. Sekcje stanowią części statku do przewozu kontenerów, oznaczonego przez Stocznnię (...) numerem NB (...) wymienionego w klasie (...).";

- z dnia 23.03.2006 r. Nr (...), której przedmiot został określony w §1 umowy w ten sposób, iż pkt 1 stanowi „ Stocznia (...) zleca a Wykonawca zobowiązuje się wykonać prefabrykację wstępną zasadniczą i zbrojenie sekcji (...) o masie 89,1t, sekcji (...) o masie 95,46t zwanych dalej Dziełem. Sekcje stanowią części statku do przewozu kontenerów, oznaczonego przez Stocznnię (...) numerem NB (...) wymienionego w klasie (...)

Na podstawie tych umów PHU (...) Sp. z o.o. w G. było podwykonawcą prac na rzecz Stoczni (...).

Według treści §2 ust. 4 w/w umów do wykonania Dzieła Stocznia (...) udostępniała i dostarczała:

- 1) teren oraz pomieszczenie do składowania potrzebnych narzędzi do wykonania Dzieła,
- 2) energię elektryczną gazy techniczne, sprężone powietrze dla potrzeb bezpośredniej produkcji,
- 3) dokumentację, o której mowa w §1 ust.2,
- 4) materiały stalowe,
- 5) materiały spawalnicze w ilości 9971 kg stopiwa,
- 6) sprzęt specjalistyczny (pompy, siłowniki),
- 7) obsługę suwnic i transportu (obsługę poddźwigowych przy przewracaniu i transporcie sekcji),
- 8) budowę rusztowań, oraz zapewni
- 9) badania nieniszczące,
- 10) wykona rundy od rufy do dziobu oraz (...),

11) bieżący nadzór towarzystwa klasyfikacyjnego i Biura Sterowania Jakością (NJ) Stoczni (...),

12) odbiór Dzieła przez towarzystwo klasyfikacyjne, N) i Armatora,

13) wejście pracowników Wykonawcy na teren Stoczni (...),

oraz wykona kompletację, trasowanie, pomiary i próby szczelności.

Według treści § 7 ust. 6 wykonawca był zobowiązany do niezatrudniania pracowników Stoczni (...) korzystających z okolicznościowych urlopów bezpłatnych oraz pracowników firm pracujących na terenie Stoczni (...) pod rygorem odstąpienia przez Stocznnię (...) od umowy.

Jednocześnie w celu wykonania dzieła określonego w w/w umowach firma PHU (...) Sp. z o.o. w G. zawarła umowy o dzieło z osobami będącymi w **tym samym** okresie czasu pracownikami zatrudnionymi w firmie Stocznia (...) Spółka Akcyjna. Efekt końcowy (tożsamo określony w zakresie przedmiotowym w/w umów o dzieło tj. zawieranych między spółkami, oraz między spółką a ubezpieczonymi) powstały na skutek wykonywania przez pracowników Stoczni (...) S.A czynności w ramach realizacji umów o dzieło zawartych z Przedsiębiorstwem Handlowo-Usługowym (...) Sp. z o.o. w G. należał do Stoczni (...) S.A. Praca na podstawie tych umów świadczona była na rzecz Stoczni za pośrednictwem Przedsiębiorstwa Handlowo - Usługowego (...) Sp. z o.o.

Jednym z takich pracowników zatrudnionych w Stoczni (...) Spółka Akcyjna był P. B., który zawarł z Przedsiębiorstwem Handlowo-Usługowym (...) Sp. z o.o. w G. umowę o dzieło na okres od 2.11.2005 r. do 30.11.2005 r., na podstawie której wykonywał pracę na rzecz podmiotu z którym pozostawał w stosunku pracy tj. Stoczni (...) Spółka Akcyjna. Z tytułu wykonania umowy o dzieło zainteresowanemu wypłacono w miesiącu grudniu 2005 r. wynagrodzenie w kwocie 3.100 zł brutto.

W przedmiotowym okresie zainteresowany był zgłoszony przez płatnika Stocznia (...) S.A. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z kodem (...) przeznaczonym dla zgłoszenia pracowników podlegających ubezpieczeniu.

Stocznia (...) Spółka Akcyjna nie dopełniła obowiązku dotyczącego uwzględnienia w podstawie wymiaru składek łącznie z przychodami uzyskiwanymi przez ubezpieczonego P. B. z tytułu zatrudnienia u płatnika Stocznia (...) SA. Kwot przychodu w postaci wynagrodzenia uzyskanego z tytułu wykonywanych umów o dzieło zawartych z Przedsiębiorstwem Handlowo-Usługowym (...) Sp. z o.o. w G..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w związku z zakończeniem postępowania wyjaśniającego w sprawie prawidłowości zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób z tytułu zatrudnienia w firmie Stocznia (...) w miesiącach: 11.2005r., 12.2005r., 02.2006r., 03.2006r. pouczył Stocznnię o prawie do czynnego udziału w każdym stadium postępowania, w tym wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłaszania żądań. Organ rentowy wskazał, że strona ma prawo wglądu w akta sprawy, prawo to przysługuje również po zakończeniu postępowania.

Decyzją z dnia 11 października 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. stwierdził, iż podwyższa podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe ubezpieczonego P. B. wykonującego umowę o dzieło na rzecz płatnika Stocznia (...) S.A. – i tak za miesiąc grudzień 2005 r. podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (brutto) wyniosła 3.100 zł.

Mając na uwadze dokonane ustalenia faktyczne, Sąd Okręgowy zważył, iż zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przepis ten rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z

wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że -będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. W konsekwencji, nawet, gdy osoba ta zawarła umowę o dzieło z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy.

Przekładając powyższe rozważania na grunt analizowanej sprawy Sąd zważył, że zainteresowany w ramach zawartej z PHU (...) Sp. z o.o. umowy o dzieło wykonywał pracę na rzecz swojego pracodawcy, tj. Stoczni (...) S.A. Czynnikiem decydującym o tym, na rzecz jakiego podmiotu praca była de facto wykonywana, jest bowiem finalny efekt tej pracy, tj. należy badać, który podmiot osiąga w ostatecznym rozrachunku korzyść z wykonania umowy. Z treści umów o dzieło zawartych między PHU (...) Sp. z o.o. a zainteresowanym oraz umów o dzieło zawartych pomiędzy Stoczną (...) S.A. - pracodawcą zainteresowanego - a PHU (...) Sp. z o.o., wynika, że praca świadczona przez zainteresowanego na podstawie umów o dzieło wykonywana była na rzecz Stoczni, a jedynie za pośrednictwem PHU (...) Sp. z o.o.

Sąd podkreślił, że według treści § 7 ust. 6 umów o dzieło zawartych ze Stoczną wykonawca był zobowiązany do niezatrudniania pracowników Stoczni (...) korzystających z okolicznościowych urlopów bezpłatnych oraz pracowników firm pracujących na terenie Stoczni (...). Zapis ten w sposób naturalny wymuszał zatrudnianie przez Przedsiębiorstwo Handlowo -Usługowe (...) Sp. z o.o. w G. osób pozostających aktualnie w zatrudnieniu pracowniczym ze Stoczną, skoro niewątpliwie byli to fachowcy dający gwarancję prawidłowego wykonania dzieła. Na marginesie jedynie można zauważyć, iż zapis taki wymuszał zatrudnianie osób z pracowniczym tytułem ubezpieczenia.

Z powyższych względów zainteresowany wykonując dzieło na podstawie umów zawartych z PHU (...) Sp. z o.o. był pracownikiem w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika, jest zaś objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Jest on także zobowiązany obliczać, rozliczać i przekazywać składki co miesiąc do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (art. 17 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Ponadto, płatnicy składek w stosunku do pracownika, obliczają części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonych i po potrąceniu ich ze środków ubezpieczonych przekazują do Zakładu (art. 17 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Problem, kto jest płatnikiem składek w stosunku do osoby wykonującej pracę na rzecz pracodawcy w ramach umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią został rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 września 2009 r. w sprawie II UZP 6/09 (OSNP 2010/3-4/46, Prok.i Pr.-wkł. (...), Biul.SN 2009/9/22, M.P.Pr. (...)-160). Zgodnie z treścią uchwały pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy stwierdził, że zważywszy, iż w stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy, naturalne i zgodne z wykładnią literalną tego przepisu jest uznanie, że także w zakresie tej sfery aktywności należy go uznać na potrzeby ubezpieczeń społecznych za pracownika tego właśnie pracodawcy. Za taką wykładnią przemawia także art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, według którego, w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Z przepisu tego

wynika logicznie, że płatnikiem jest pracodawca, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie „uwzględnia się” w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy.

Sąd zważył, że gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy obowiązki płatnika powinny obciążać podmiot, na rzecz którego praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona, i który w związku z tym uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń i obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy. Wobec tego należy przyjąć, że pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy.

Odnosząc się do zarzutów wnioskodawcy naruszenia przy wydaniu zaskarżonych decyzji szeregu przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, Sąd Okręgowy wskazał, że w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zastosowanie znajdują przepisy kodeksu postępowania cywilnego, a nie przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. W związku z tym nie ma możliwości badania w świetle przepisów tego kodeksu prawidłowości wydanej przez organ rentowy decyzji. Naruszenie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego nie stanowi przesłanki wzruszenia decyzji przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych, więc także w tym aspekcie przepisy k.p.a. nie są przez ten sąd stosowane. Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego i kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania, pozostaje poza przedmiotem tego postępowania. W związku z tym jest oczywiste, że wśród przewidzianych w art. 477⁹ § 3, 477¹⁰ § 2 i art. 477¹⁴ k.p.c. sposobów rozpoznania odwołania przez sąd nie przewidziano stwierdzenia nieważności decyzji organu rentowego, nawet przy odpowiednim stosowaniu art. 180 § 1 k.p.a.

Sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego (por. uchwały Sądu Najwyższego z 21 listopada 1980r., III CZP 43/80, OSNCP 1981 nr 8, poz. 142, z 27 listopada 1984r., III CZP 70/84, OSNCP 1985 nr 8, poz. 108 oraz z 21 września 1984r., III CZP 53/84, OSNCP 1985 nr 5-6, poz. 65), jako przedmiotu odwołania. Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami dla tego tylko postępowania.

Mając na uwadze powyższe Sąd zaznaczył, że w niniejszym postępowaniu nie może badać naruszeń prawa administracyjnego.

Za chybiony Sąd uznał również zarzut związany z niewłaściwym oznaczeniem płatnika w zaskarżonych decyzjach, albowiem pozwany wydał postanowienia prostujące w obu zaskarżonych decyzjach oczywistą omyłkę co do oznaczenia płatnika jako Stocznia (...) Spółka Akcyjna, zamiast Stocznia (...) S.A.

W konsekwencji Sąd uznał, że odwołanie od zaskarżonej decyzji nie zasługuje na uwzględnienie i na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w punkcie I wyroku.

O kosztach Sąd orzekł w pkt II wyroku kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik sporu, na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz art. 108 k.p.c. oraz na podstawie § 11 ust 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349).

Apelację od wyroku wywiódł wnioskodawca, tj. Stocznia (...) S.A. zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie odwołania wnioskodawcy oraz zasądzenie kosztów postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Skarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił naruszenie przepisów:

1. prawa materialnego, a w szczególności:

a) art. 7 pkt. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych poprzez przyjęcie, iż stanowi on podstawę do nie włączenia akt kontroli w PHU (...) Sp. z o. o. do akt postępowania wyjaśniającego przeciwko Stocznia (...) S.A. i nie zapoznania z dowodami się tam znajdującymi przez Stocznnię (...) S.A.,

b) art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - poprzez swobodne przyjęcie, iż w listopadzie 2005 r. Pan B. świadczył jednocześnie pracę na rzecz Stoczni na podstawie umowy o dzieło, bez odniesienia się do faktu, iż w tym okresie ubezpieczony przebywał w Stoczni (...) S.A. na urloпах wypoczynkowych, zwolnieniach lekarskich a także świadczył pracę w godzinach nadliczbowych,

c) art. 16 ust. 1 pkt. 1, ust. 1a, 1b oraz ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - poprzez nałożenie obowiązku odprowadzenia przez Stocznnię (...) S.A. składek finansowanych z własnych środków przez płatnika i ubezpieczonego,

2) naruszenie prawa procesowego, a w szczególności:

a) normy art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak dostatecznego wskazania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia oraz wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa,

b) art. 233 § 1 k.p.c. i materialnego a w szczególności art. 5 k.c. polegające na braku wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego w szczególności odwołania od decyzji nr (...) oraz ustaleń sprzecznych ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, z obowiązującymi przepisami, zasadami logiki i doświadczenia życiowego,

c) art. 233 § 1 k.p.c. i materialnego a w szczególności art. 5 k.c. polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów polegającym na błędnym ustaleniu, iż wnioskodawca korzystał z efektów pracy zainteresowanego świadczonej na rzecz PHU (...) Sp. z o. o.

Uzasadniając swoje stanowisko skarżący wskazał, iż w jego ocenie, Sąd I instancji nieprawidłowo przyjął, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych był uprawniony do odmowy udostępnienia materiału dowodowego na podstawie art. 7 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych, a ponadto że powyższe postępowanie nie miało wpływu na wynik postępowania w sprawie.

Nadto skarżący podniósł, iż Sąd **analizując trafność decyzji pozwanego** uznał za nieistotny dla wyniku sprawy, fakt, że ubezpieczony w okresie wykonywania pracy na rzecz PHU (...) Sp. z o. o. pozostawał na urlopie wypoczynkowym u wnioskodawcy lub zwolnieniach lekarskich. Ponadto nie została zbadana wątpliwość, czy z pracy ubezpieczonego skorzystał wyłącznie płatnik. Apelujący określił, że przepisy prawa pracy o czasie pracy mają na celu ochronę pracownika przed dysponowaniem jego czasem wolnym przez pracodawcę. Pracownik nie powinien jednak być ograniczany w dysponowaniu swoim wolnym czasem, co wyraża się chociażby w możliwości zawarcia umowy o dzieło z dowolnym podmiotem.

Dodatkowo skarżący podniósł, że Sąd jedynie ogólnikowo odniósł się do zarzutu braku możliwości obliczenia składek przez wnioskodawcę, powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., sygn. akt **II UZP 6/09**, pomijając zupełnie okoliczności jej podjęcia, tj. fakt, że była ona odpowiedzią na pytanie prawne.

Wnioskodawca podkreślił, że zgodnie z art. 16 ust. 1 pkt a usus oraz ust. 1b składki na ubezpieczenie emerytalne oraz rentowe pracowników finansują z własnych środków ubezpieczeni i płatnicy składek. W myśl ust.2 składki na ubezpieczenie chorobowe pracowników finansują z własnych środków sami ubezpieczeni. Z kolei stosownie do art. 17 ust. 2 usus, płatnicy składek obliczają części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonych i po potrąceniu ich ze środków ubezpieczonych przekazują do ZUS. Jednocześnie składka na ubezpieczenie społeczne obliczana jest od osiągniętego przychodu, natomiast przychód w rozumieniu przepisów podatkowych powstaje w momencie rzeczywistego wypłacenia wynagrodzenia pracownikowi. Z powyższego wynika, iż w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne nie jest możliwe uwzględnienie należności, które nie stały się przychodem, bowiem dopiero z chwilą wypłacenia należnego wynagrodzenia powstaje

po stronie płatnika obowiązek opłacenia składki. Składki na koncie ubezpieczonego są ewidencjonowane na podstawie imiennych miesięcznych raportów składanych przez płatnika. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów płatnik w miesięcznym raporcie uwzględnia składki należne od wszystkich wypłat dokonanych w danym miesiącu. Natomiast imienny raportu nie należy składać w przypadku braku wypłaty wynagrodzenia. Z powyższego wynika, iż płatnik nie jest zobowiązany do sporządzenia imiennego raportu, jeżeli nie był zobowiązany do wypłaty wynagrodzenia.

Logiczną konsekwencją przyjęcia, zgodnie z treścią uzasadnienia wyroku, iż przychody z tytułu umowy o dzieło należy jedynie „uwzględnić” w postawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy, jest stwierdzenie, iż wnioskodawca bez interwencji podmiotu trzeciego, uprawnionego do przeprowadzenia stosownej kontroli, nie jest w stanie takiego „uwzględnienia” dokonać, gdyż nie dysponuje środkami prawnymi do uzyskania informacji na temat **umów** cywilnoprawnych zawartych przez swoich pracowników.

Sąd uznał, iż PHU (...) Sp. z o. o. mogła nie posiadać wiedzy na temat zatrudnienia przyjmującego do wykonania dzieła u wnioskodawcy. Nie została natomiast w ogóle rozważona przez Sąd sytuacja odwrotna – wnioskodawca też mógł nie posiadać stosownej wiedzy. Skarżący zaznaczył, iż w latach 2005 - 2006 wnioskodawca zatrudnił około 1800 pracowników, skutkiem czego szczegółowa kontrola np. czasu przebywania danego pracownika na terenie zakładu pracy była mocno utrudniona.

Nie można również - zdaniem wnioskodawcy - zgodzić się z twierdzeniami Sądu, iż dokumentacja z kontroli przeprowadzonej u płatnika - (...) sp. z o. o. potwierdza fakt, iż wypłaty były rzeczywiście dokonywane. Zdaniem wnioskodawcy ten fakt może zostać wykazany jedynie przez oświadczenie zainteresowanych lub wyciągi z rachunków bankowych, których pozwany nie przedstawił. Jednocześnie nie wskazał on prawnie akceptowalnej możliwości naliczenia składek przez wnioskodawcę skoro płatnikiem był podmiot trzeci. Zatem nadal aktualne pozostają twierdzenia wnioskodawcy o niemożliwości realizacji decyzji 137/2011 z uwagi na jej sprzeczność z przepisami prawa.

Błędnie również - w ocenie apelującego - Sąd I instancji, wskazując, iż zapis w umowach zawartych pomiędzy wnioskodawcą a PHU (...) Sp. z o. o. o niezatrudnianiu pracowników Stoczni (...) korzystających z okolicznościowych urlopów bezpłatnych miał na celu wymuszenie zatrudniania przez G. wyłącznie osób objętych tytułem ubezpieczenia. Powyższe twierdzenie nie znajduje żadnego oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym i stanowi jedynie nieweryfikowalne przypuszczenie Sądu.

Reasumując skarżący podkreślił, że wnioskodawca w stosunku do swojego pracownika, który zawarł z podmiotem trzecim umowę cywilnoprawną podlegającą dyspozycji art. 8 ust. 2a usus, **nie ma ani prawnych ani faktycznych możliwości obliczenia i odprowadzenia składki od wynagrodzenia wypłaconego w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej przez inny podmiot**, zatem subsumcja stanu prawnego dokonana przez Sąd I instancji jest - w ocenie odwołującego się - nieprawidłowa.

Wnioskodawca wskazał także, iż przytoczone przez niego w odwołaniu wady formalne decyzji administracyjnej zostały zbagatelizowane przez Sąd I instancji, mimo ich znacznej ilości i rozmiarów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, że celem postępowania apelacyjnego jest ponowne rozpoznanie sprawy pod względem faktycznym i prawnym, przy czym ocena zarzutów odnoszących się do naruszenia prawa materialnego może być dokonana jedynie na podstawie prawidłowo ustalonego stanu faktycznego sprawy.

Oczywistą konsekwencją powyższego jest, iż co do zasady rozważenie podniesionych zarzutów naruszenia prawa procesowego, mogącego potencjalnie skutkować błędnymi ustaleniami faktycznymi, winno poprzedzać ocenę zarzutów materialno-prawnych, zwłaszcza w sytuacji, gdy wywiedziona apelacja zawiera takie rozróżnienie.

Zaznaczyć zatem wypada, iż Sąd Apelacyjny przeprowadził kontrolę instancyjną według wskazanego wyżej schematu i dla zachowania przejrzystości wyводу prawnego zachowuje go w niniejszym uzasadnieniu, odstępując od systematyki apelacji, tym bardziej, że przy umotywowaniu podniesionych zarzutów apelujący nie trzymał się sztywno wskazanego rozróżnienia, przeplatając zarzuty procesowe argumentacją prawa materialnego i na odwrót.

Wskazać w tym miejscu można, iż Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r. nr 24, poz. 776).

Pokreślenia wymaga, iż kluczowe ustalenia faktyczne dotyczą wykonywania przez zainteresowanego konkretnych prac na rzecz Stoczni (...) S.A. będącej ich pracodawcą, jednak na podstawie umów „o dzieło” zawartych z PHU (...) sp. z o.o.

Zwrócić należy uwagę, iż w kierunku podważenia tych ustaleń zmierza w zasadzie tylko jeden z podniesionych zarzutów apelacji - przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, polegającego na błędnym ustaleniu, iż wnioskodawca korzystał z efektów pracy zainteresowanego a świadczony na rzecz PHU (...) Sp. z o.o. W ocenie Sądu Apelacyjnego za brakiem zasadności tego zarzut przemawia nie tylko brak jakiegokolwiek rozwinięcia tego zarzutu w uzasadnieniu apelacji, ale przede wszystkim, szczegółowe ustalenie przez Sąd Okręgowy, jakie prace wschodziły w zakres umów „o dzieło” pomiędzy PHU (...) sp. z o.o. a Stocznia (...) S.A. i ich tożsamość z pracami powierzonymi przez PHU (...) zainteresowanemu. Zaznaczyć przy tym należy, iż ustaleń w tym zakresie Sąd Okręgowy dokonał również w oparciu o dokumenty (umowy), których wiarygodności strony nie kwestionowały.

Mając zaś na względzie, iż apelujący w sposób ogólnikowy sformułował zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. i art. 5 k.c., wyjaśnić wypada, że podstawę ustaleń faktycznych mających wpływ na rozstrzygnięcie sprawy winien stanowić materiał dowodowy zebrany w sprawie, który podlega swobodnej ocenie sądu orzekającego w granicach zakreślonych treścią art. 233 § 1 k.p.c. Przepis ten bowiem kreuje zasadę swobodnej oceny dowodów, która nie oznacza oceny dowolnej. Jej granice wyznaczają czynniki, faktyczny, logiczny, ustawowy i ideologiczny. Pierwszy ogólnie rzecz ujmując oznacza zgodność z treścią przeprowadzonego dowodu, drugi poprawność rozumowania - wyprowadzenia z materiału dowodowego wniosków logicznie prawidłowych, trzeci, że ocena dowodów musi odpowiadać warunkom określonym przez prawo procesowe, opierać się na dowodach przeprowadzonych prawidłowo z zachowaniem wymagań dotyczących źródeł dowodzenia oraz bezstronności i winna być dokonana po wszechstronnym rozważeniu zebranego materiału dowodowego, zaś czwarty oznacza, że granice oceny dowodów warunkuje też poziom świadomości prawnej sędziego, dominujące poglądy na stosowanie prawa (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999 nr 7-8, poz. 124, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 1999 r., I CKN 51/98, OSNC 2000 nr 2, poz. 27, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, OSNC 2000 nr 10, poz. 189). Zwalczenie swobodnej oceny dowodów nie może polegać tylko na przedstawieniu własnej korzystnej dla skarżącego wersji zdarzeń (ustaleń stanu faktycznego) opartej wyłącznie na własnej ocenie, lecz konieczne jest przy posłużeniu się argumentami jurydycznymi wykazywanie, że wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały naruszone, co miało wpływ na wynik sprawy. Innymi słowy, zarzut apelacji oparty na obrazie art. 233 § 1 k.p.c. nie może przeto sprowadzać się wyłącznie do polemiki z dowodami, którymi dysponował Sąd, zwłaszcza w sytuacji, gdy ich mocy dowodowej nawet nie próbowano podważać.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy wyjaśnił w toku przeprowadzonego postępowania wszystkie istotne okoliczności mające wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Przeprowadził także wystarczające dla rozstrzygnięcia sprawy postępowanie dowodowe, które ocenił zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c., nie przekraczając granic swobodnej oceny dowodów, zakreślonych wyżej wskazanym przepisem. Zaznaczyć przy tym można, iż wynik postępowania dowodowego, a konkretnie ustalenia stanowiące podstawę faktyczną wyroku Sądu Okręgowy szczegółowo i wyczerpująco opisał w uzasadnieniu, co głośnym czyni zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c.

Przechodząc do oceny materialno - prawnej rozstrzygnięcia, wskazać należy, iż Sąd Okręgowy nie tylko prawidłowo ustalił stan faktyczny, ale i dokonał trafnej oceny prawnej, którą Sąd Apelacyjny w całości przyjął za własną.

W uzupełnieniu w całości trafnego wyводу prawnego Sądu Okręgowego, dodać jedynie można, iż Sąd Apelacyjny dostrzega, że istota wywiezionej apelacji sprowadza się kwestionowania przez apelującą ustawowej regulacji czyniącej płatnikiem składek pracodawcę, w sytuacji, gdy jego pracownik wykona na jego rzecz pracę w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią (art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych).

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie można zgodzić się z apelującą, aby nie miała ona ani prawnych ani faktycznych możliwości obliczenia i odprowadzenia składki od wynagrodzenia wypłaconego w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej przez inny podmiot. Wskazać należy, iż w zasadzie wszystkie podniesione przez skarżącą w tym zakresie argumenty zostały już dostrzeżone i rozważone przez Sąd Najwyższy, który wypowiedział się nie tylko w przywołanej przez Sąd Okręgowy uchwale z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010/3-4/46, Prok.i Pr.-wkł. (...), Biul.SN 2009/9/22, M.P.Pr. (...) -160, ale również w wyroku z dnia 18 października 2011r., sygn. akt III UK 22/11, OSNP 2012/21-22/266, Lex 1227536.

Sąd Apelacyjny ma na uwadze, że skarżąca formułując zarzut naruszenia art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych zarzuciła, iż Sąd Okręgowy nie odniósł się do faktu, że w okresie wykonywania umów o dzieło, Pan B. korzystał u pracodawcy z urlopu wypoczynkowego, pracował w godzinach nadliczbowych oraz przebywał na zwolnieniach lekarskich. Podkreślić można, iż w żadnej z tych sytuacji pracownik nie traci statusu pracownika i w żaden sposób nie wyklucza to oskładkowania pracy wykonywanej przez niego na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z (...) sp. z o.o. Innymi słowy, bez względu na to, czy zainteresowany u pracodawcy w ramach stosunku pracy wykonywał obowiązki, czy też korzystał z urlopu lub był na zwolnieniu lekarskim, nie wpływa to na realizację umowy o dzieło, która z istoty nie zawiera wymogu pracy codziennie, a nawet jeżeli była świadczona w czasie choroby, to na ryzyko wykonawcy dzieła – tu zainteresowanego. W zakresie nadgodzin, zwrócić można uwagę, iż bez względu na fakt ich istnienia, z niepodważonych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że zainteresowany wykonał powierzone mu prace w ramach umów o dzieło. Nadto, jak słusznie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy, jedynym racjonalnym uzasadnieniem dla postanowienia § 7 ust. 6 umów o dzieło zawartych przez PHU (...) sp. z o.o. ze Stoczną, wg. których wykonawca był zobowiązany do niezatrudniania pracowników Stoczni (...) korzystających z okolicznościowych urlopów bezpłatnych oraz pracowników firm pracujących na terenie Stoczni (...), było, aby zatrudniać pracowników posiadających tytuł do pracowniczego ubezpieczenia społecznego, w domyśle tylko po to, aby wyeliminować konieczność oskładkowania umów z nimi zawartych.

W tym miejscu wskazać również można, iż niezrozumiałym jest sformułowany pod adresem Sądu Okręgowego zarzut naruszenia art. 7 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. Stosownie do treści przywołanego przepisu ilekroć w ustawie jest mowa o przetwarzaniu danych osobowych - rozumie się przez to jakiegokolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych. Jakkolwiek trudno dostrzec możliwość naruszenia przepisu stanowiącego tzw. „słowniczek” zwrotów użytych na potrzeby ustawy, to tym bardziej zaskakującym jest upatrywanie w nim podstawy prawnej do włączenia do akt postępowania wyjaśniającego akt kontroli w PHU (...). Całkowicie nielogicznym wydaje się również zarzucanie naruszenia przepisu ustawy o ochronie danych osobowych, kiedy do przetworzenia takich danych ostatecznie nie doszło. Zwrócić także można uwagę, iż zgodnie z art. 6 przywołanej ustawy za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej, a zatem przyjąć należy, iż w rachubę wchodzi ochrona danych osobowych zainteresowanego, jako osoby fizycznej, a ten nie zgłosił w tym zakresie żadnych zarzutów.

Z uwagi na powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy nie tylko prawidłowo ustalił stan faktyczny ale i dokonał jego trafnej subsumcji a poczynionej oceny nie wznoszą zarzuty podniesione w apelacji. W konsekwencji uznać należało, iż zaskarżony wyrok w całości odpowiada prawu.

W tym stanie rzeczy, na zasadzie art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.